

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedeljo in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Svoboda tiska pod Koroščevim režimom

Ostri napadi „Politike“ na dr. Korošca radi konfisciranja beograjskih listov. — Pribečević o konfiskacijski praksi kleroradikalnega režima.

— Beograd, 8. novembra. Konfiskacijske metode dr. Koroščevega režima so pustile beograjsko politično javnost popolnoma hladno ter so izzivale celo nekako odobravanje, dokler so se konfiskacije nanašale zgolj na prečanske liste. Saj skoro ni bilo dneva, ko bi ne bil zaplenjen ta ali oni hrvaški list. Ko pa se je pojavil s svojim famoznim članom dr. Nedeljković in izzval novo amputaško polemiko v beograjskem tisku, in so se začeli tudi v beograjskih listih oglašati ljudje, ki so obsojali nastop dr. Nedeljkovića in politiko sedanjega režima, je naperil dr. Korošec svojo os tudi proti beograjskim listom. Zadnje dni so se vršile zaporedne zaplembe »Vreme« in »Politike«. To je dalo današnji »Politiki« povod, da je na uvodnem mestu objavila zelo oster članek, v katerem se bavi z metodami Koroščevega režima.

V svojem članku naglašja »Politika«, da je dr. Korošec dosegel rekord v zatiranju tiska in javne besede. Pod nobenim režimom konfiskacije listov niso bile tako pogoste pa tudi ne tako neutemeljene, kakor pod režimom duhovnika Antona Korošca. Sodeč po tem, da dr. Korošec ne dopušča javne kritike in da

zlasti zatira vse, kar se iznaša proti njegovi vladi in le količkaj diši po K. D. K., se da sklepati, da je zatiranje tiska ena onih proti KDK naperjenih ukrepov, ki jih je začel izvajati Korošev režim. Dr. Korošec pa nima korajže postopati proti avtorjem raznih izjav, namreč se znaša nad mrtvim papirjem. Vse to je le znak absolutne nesposobnosti dr. Korošca in celokupne njegove vlade ter dokaz, da ne vidi in ne najde nikakega izhoda iz kaosa, v katerem je zabredla država pod takim vodstvom. Vlada sama ustvarja kritično stanje. Vsak volilec ima pravico zahtevati od vsake vlade jasno odrejeno in odločno politiko. Take politike pa ni mogoče pričakovati od dr. Korošca, ki niti sam ne ve, po kateri poti hodi. Iz tega tudi izvira vsa njegova nedoslednost. »Politika« zaključuje: »Če trdi g. Korošec, da so v Zagrebu histeriki, mu moramo na to pač odgovoriti, da so v Beogradu pacarji.«

— Zagreb, 8. nov. Včeraj je g. Pribečević podal novinarjem glede na vsakodnevne konfiskacije listov sledečo izjavo:

»Zaplembe listov, ki so v poslednjem času na dnevnem redu, so za nas

šo državo prava sramota, ki je tem večja, če vpoštevamo, da sodišča zaplembe skoro redno razveljavljajo. Rekel sem že, da so prilike pri nas slabše kakor v Rumuniji in izkazalo se je, da sem imel prav. Vlada je zaplenila tudi nekaj mojih izjav in članke v različnih listih, včeraj pa je zaplenila del moje izjave, ki jo je obelodanila beograjska »Politika«. Čakal sem, da me vlada obtoži zaradi mojih izjav, kar bi morala storiti, ako bi sodišče odobrilo te zaplembe. Toda sodišče jih je vselej razveljavilo in tako nisem mogel doživeti zadoščenja, da si pred sodiščem pogledam v oči. Priporočam, da so te zaplembe sramota za onega gospoda, ki ga javnost zove »čičko Ljubo« in ki se izdaja za velikega branilca demokracije, a mirno gleda ta sramotni sistem konfisciranja. Ta gospod se vara, ako misli, da bomo mi valili krivdo na Manojla Lazarevića ali na Žiko Lazića in na slične uradnike ali eksponente tajnih sil. Pred narodom in pred zgodovino nosi za ta režim glavno odgovornost Ljuba Davidović, ki je eden glavnih nosilcev tega režima na sramoto demokracije, katere ime nosi njegova stranka.«

Z obljubami rešuje vlada gospodarsko krizo

Na zahteve in predloge gospodarskih krogov odgovarja vlada s praznimi obljubami.

— Beograd, 8. novembra. Sinoči se je vršila v predsedništvu vlade pod predsedstvom dr. Korošca daljša seja ministrov, ki upravljajo gospodarske resore, predsednika Narodne skupščine Ilije Mihajlovića, predsednika finančnega odbora dr. Milana Stojadinovića, guvernerja Narodne banke Ignata Bajlonija in članov upravnega odbora Narodne banke ter predstavnikov gospodarskih krogov iz raznih pokrajin.

Konferenca je trajala do 10. zvečer. Po konferenci je guverner Narodne banke Bajloni sprejel novinarje in jim v kratkem orisal potek konference. Naglašal je, da je bila konferenca sklica na predvsem z namenom, da zastopniki gospodarskih krogov iz vseh krajev države pokaže svoje mnenje in izrazijo svoje želje za rešitev gospodarske krize. Rezultat konference se izraža v glavnem v sledečih zahtevah:

1. Narodna banka naj predvsem sanira državne gospodarske institucije.
2. Narodna banka naj z vsemi sredstvi dela na saniranje trgovinskih prilik.
3. Čim prej naj se izvede komercializacija državnih podjetij.
4. Protestirajo proti uporabi denarja državnih denarnih ustanov kot so Narodna banka, Poštna hranilnica itd. v druge svrhe, kakor pa je določen po statutu.
5. V upravnih odborih teh zavodov morajo dobiti prečanski gospodarski krogi proporcionalno zastopstvo.

6. Vse omejitve devizne trgovine naj se nemudoma ukinejo.
7. Vsi merodajni krogi naj skrbijo za temeljito izboljšanje našega prometa, ki ovira celokupno gospodarstvo.
8. Industrija zahteva večjo carinsko zaščito.
9. Vlada naj skrbi za to, da se bodo razsodbe prečanskih sodišč izvajale tudi v Srbiji.
10. Država naj izvršuje namrabo dobaviteljem prevzete obveznosti.
11. Čim prej naj se v smislu ustavnih določb ustanovi gospodarski svet.
12. V svrhu pospeševanja izvoza naj se čim prej uredi trgovinski odnos s sosednjimi državami, nadalje z Egiptom, Španijo in Turčijo.
13. V novem proračunu naj se ukine davek na poslovni promet.
14. Zakon o takсах in trošarinah naj se čim prej spremeni v cilju znižanja teh bremen.
15. Izenačenje zakonodaje naj se kar najbolj pospeši.
16. Slovenski gospodarski krogi zahtevajo temeljito remediuro kreditne politike. Poštna hranilnica, v kateri naj dobe primerno zastopstvo.

G. Bajloni je končno pristavil, da so navzoči ministri obljubili z vsemi močmi podpirati želje in zahteve, ki so jih sporočili gospodarski krogi. S temi obljubami so se predstavniki gospodarskih krogov razšli. In to je tudi edini efekt te konference.

17. Slovenski gospodarski krogi zahtevajo temeljito remediuro kreditne politike. Poštna hranilnica, v kateri naj dobe primerno zastopstvo.

G. Bajloni je končno pristavil, da so navzoči ministri obljubili z vsemi močmi podpirati želje in zahteve, ki so jih sporočili gospodarski krogi. S temi obljubami so se predstavniki gospodarskih krogov razšli. In to je tudi edini efekt te konference.

Možnost generalske vlade v Rumuniji

Če ne bo mogoče rešiti vladne krize parlamentarnim putem, razmišlja regentski svet o generalski vladi. — Odpor v parlamentarnih krogih. — Titulescu je danes prispel v Bukarešto

— Bukarešta, 8. novembra. Z današnjim dopoldanskim brzovlakom je prispel Titulescu. Takoj po svojem prihodu se je sestel s predstavniki narodne kmetske stranke in imel z njimi daljšo konferenco. Popoldne bo sprejel v avdienco pri regentskem svetu.

— Bukarešta, 8. novembra. Nazori glede tega, ali bo Titulescu prevzel mandat za sestavo koalicijske vlade, so zelo deljeni. Do čim upajo krogi, ki so blizu regentskega sveta, še vedno na to rešitev, poroča »Adevărul« z veliko gotovostjo, da je Titulescu že med vožnjo v Bukarešto odklonil mandat in bi bil pripravljen sestaviti koalicijsko vlado samo pod pogojem, da se parlament v smislu zahtev narodne kmetske stranke razpusti.

Tekom današnjega dneva se je pojavil nov načrt za rešitev vladne krize in sicer: imenovanje uradniške vlade. Ta pot bi bila začnita, po kateri naj bi se uresničil načrt regentskega sveta, ako ne uspe v prižade-

vanjih za dosego vlade velike nacionalne koalicije.

Neodvisno časopisje še vedno odklanja nevtralnno prehodno vlado in zahteva Maruovo vlado, pri čemer poudarja, da bi vsaka prehodna doba samo podaljšala nejasno politično situacijo. Samo strankini glasilci generala Averescu in prof. Jorge zahtevata sestavo koalicijske vlade, ker upata, da bosta Averescu in Jorge prevzela predsedstvo. Izgledi zato pa so zelo majhni. Značilno je, da je prof. Jorge, ki je po smrti Jone Brătianu sklenil skupno borbeno fronto z narodnimi zaranisti pričel svoje zavetnike najostreje napadati, da bi preprečil sestavo homogene vlade narodne kmetske stranke.

Danes so bile razširjene tudi verzije, da misli regentski svet tudi na sestavo generalske vlade, če bi ne bilo mogoče doseči sestave parlamentarne vlade. Vendar izjavljajo na liberalni in zaranistični strani, da o tem ni mogoče niti razpravljati. »Ade-

verul« meni, da bi pri sestavi uradniške vlade prevzel notranje ministristvo visok sodni uradnik, ki naj bi izvedel pod garancijo popolne svobodne nove volitve v času med 12. in 15. decembrom. Vest o generalski vladi je izvala v vseh političnih krogih veliko nervoznost in je ta načrt za rešitev krize naletel na splošen odpor. Računa se, da se bo kriza zelo zavlekla, ker tudi Titulescu nima volje vladati proti narodnokmetški stranki.

Proračun zagrebske oblasti

— Zagreb, 8. novembra. Na včerajšnji seji oblastne skupščine je predsednik oblastnega odbora Josip Predavec podal poročilo o oblastnem proračunu za l. 1929. Zagrebska oblast namerava v družbi z nekaterimi sosednjimi oblastmi najeti veliko inozemsko posojilo 5 milijonov funtov okoli 1 milijarde (in 375 milijonov Din). Posojilo se bo uporabilo za velika melioracijska dela v posejnih oblasteh. Redni izdatki proračuna za l. 1929 znašajo 55 milijonov, izredni 5. investicije 4, skupno 65 mil. 606.098 Din. Nova je 20 odstotna oblastna določila od brutto dohodkov novih zgradb, pri čemer so izhoda stanovanj lastnikov, ki bi nesla manj kot 15 tisoč Din brutto dohodkov. Nadalje so izdatke hiše z enosobnimi stanovanji. Da se prepreči povišanje najemnin, morajo hišni lastniki v tem slučaju oddati oblasti 50 odstotkov povišane najemnine. V mestih bodo lastniki stavbišč v docela dograjenih ulicah plačevali po 1 Din od kvadratnega sežnja davka na nezazidane parcele, lastniki nedograjenih stavb pa po 25 par. Ako ostane stanovanje v mestih in trgih delj kot dva meseca prazno, plača lastnik hiše za vsak nadaljnji mesec 10 odstotkov zadnje najemnine. Med izdatki je treba omeniti podporo v iznosu poldruga milijona za zagrebske fakultete in visoke šole. (A Ljubljana in Maribor?) V svrhu melioracijskih investicij bo oblastni odbor najel amortizacijsko posojilo 10 milijonov Din.

Želje in skrbi zagrebskih klerikalcev

— Beograd, 7. novembra. Iz vladnih krogov se doznava, da skušajo zagrebski klerikalci, ki jih vodi bivši klerikalni poslanec dr. Janko Šimrak, izposlovati od predsednika vlade dr. Korošca, naj bi nasilnim potom izdejstvoval povratek arhitekta Heinza na župansko mesto v Zagreb. V nasprotnem slučaju naj bi vlada uvedla na zagrebski mestni občini komisarijat.

Madžarska trgovinska politika

— Budimpešta, 8. novembra. Zunanji minister je predložil danes poslanski zbornici zakonski osnutek, po katerem je vlada pooblašena, da sklene s posameznimi inozemskimi državami za ureditev trgovinskih in prometnih odnosov sporazume, ki pa smejo biti sklenjeni najdalje za dobo treh let in imeti odpovedne roke pet do deset mesecev.

Po zmagi republikancev v Ameriki

Novo izvoljeni predsednik Hoover bo 10. marca nastopil svoje mesto. — Ameriška politika ostane v glavnem nespremenjena. Hoover in evropski dolgov.

— Newyork, 8. novembra. Danes je znan že definitivni rezultat predsedniških volitev. Republikanski kandidat Herbert Hoover je dobil po definitivnih rezultatih 444 elektorjev, dočim jih odpade na demokratskega kandidata 87. Hoover je torej dobil tako večino, kakor doslej še noben predsedniški kandidat. Novi predsednik bo nastopil svoje mesto 10. marca 1929.

Kakor se izve iz političnih krogov, bo novi predsednik po nastopu svojega mesta vzel v novo vlado tri člane sedanje vlade, in sicer ministre Dawisa, Nessa in Mellona. Gotovo bo ostal v vladi zakladni kancelar Mellon. Ta Hooverjev sklep tolmačijo tako, da Hoover nikakor nima namena kreniti s politične poti, ki jo je zasledoval Coolidge. Državni tajnik Kellogg zaradi visoke starosti najbrže ne bo več stopil v vlado.

Zanimivo je, da Hoover razlikuje nemške reparacijske dolgove in zavezniške dolgove v Ameriki. Po njegovem mnenju izvirajo nemški reparacijski dolgovi iz versailleske pogodbe, po kateri je Nemčija obvezana plačevati do sedaj neomejeno vsoto po svoji plačilni zmoglosti. Ker je Hoover kot gospodarski politik interesiran, da se reparacijsko vprašanje čimprej reši, je verjetno, da bo rešitev tega vprašanja zasledoval z aktivnim interesom. Zavezniške vojne dolgove pa smatra Hoover kot komercialne dolgove, čijih višina je fiksna in je ni mogoče spremeniti.

Zanimivosti iz volilne borbe

Predsedniške volitve so v splošnem potekle mirno. Niti v Chicagu, kjer so napadi in streljanja pri volitvah na dnevnem redu, ni prišlo do izgrediv. V Filadelfiji so bile tri osebe aretirane radi volilnih prestopkov. V noči na torek so se vršila v Worcesteru v državi Massachusetts zborovanja, kjer je bilo 10 oseb aretiranih. V Annistonu v državi Alabami so obmetavali republikanskega

senatorja Heflina, ki je posebno oster nasprotnik Smitha, z gnifimi jajci. V Kansas Cityju je bilo aretiranih 6 moških in dve ženski radi prepovedane nošnje orožja, oz. kaljenja miru. Večina volilcev je volila že v dopoldanskih urah. V nekaterih delih je bila volilna udeležba žensk večkrat večja kot udeležba moških. Zanimanje za volitve je bilo ogromno. Ponekod so stali moški in ženske po ure v vrstah, da so lahko oddali glasove.

O navdušenju volilcev in posebno volilk priča dejstvo, da so člani neke organizacije vsi noč na torek premolili za poraz mokrrega demokratskega poslanca Smitha. Dasi je bilo navdušenje za volitve splošno, so vendar stranke prevozile mnogo volilcev z avtomobili v volilne lokale in jim prirejale zakuske ter jim obljubljale najrazličnejše ugodnosti.

Od delavca do predsednika

Herbert Hoover je rojen 10. avgusta 1874 v West Branch (država Iona) kot sin kovarja in duhovnice nekega indijanskega plemena. Po zgodnji smrti staršev je živel nekaj časa pri sorodnikih ter se preživljal z delom svojih rok. Ko je bil star 14 let, se je s svojimi sorodniki sprl in odšel v Portland kjer je dobil službo tekača. Živel je zelo skromno in štedljivo, tako da si je prihranil toliko, da je lahko l. 1891 nadaljeval svoje privatne študije na univerzi, ki jo je že leta 1895 zapustil kot diplomiran inženjer za rudarstvo. Po večletni praksi v Mehiki, Kaliforniji, Coloradu, Avstraliji in na Kitajskem je postal družabnik mednarodne inženjerske tvrdke ter prišel tako polagoma do blagostanja. Med vojno mu je bila poročena skrb za ameriške turiste, ki so se mudili v Evropi, leta 1921 pa je bil imenovan za ministra trgovine ter si je kot tak stekel za ameriško gospodarstvo nevemljivih zaslug.

Debata o angleško-francoskem pomorskem paktu v angleškem parlamentu

Lord Cushendun zavrača mnenje o škodljivosti pakta. — Anglija je hotela s tem služiti ideji razorožitve. — Anglija ni prevzela nikakih obveznosti glede vojaških rezerv Francije.

— London, 8. novembra. V lordski zbornici je poročal lord Cushendun o angleško-francoskem pomorskem kompromisu. Govornik je izjavil, da ni bilo pri sklepanju tega kompromisa nikake tajnosti. Preden so se pričela zavezna pogajanja je vlada objavila, da se vrše pogajanja s Francijo. Kompromis je bil sklenjen 28. julija in dva dni pozneje brzojavno sporočen japonski, italijanski in ameriški vladi. Istega dne je zunanji minister Chamberlain naznanil spodnji zbornici, kaj se je zgodilo. Chamberlain je smatral za potrebno, da se vsebina sklenjenega dogovora ne objavi, dokler druge vlade ne izrečejo svojega mnenja. To je bilo povod raznim fantastičnim vestem, ki so v veliki meri razburjale javnost. Gotovo je, je nadaljeval Cushendun, da bi vlade dovolile objaviti vsebine sklenjenega dogovora. Zal je kmalu nato Chamberlain obolet, tako da ni mogel odgovorjati za to, kar se je pozneje zgodilo. Največje težkoče so napravila v tej zadevi izvestna poročila francoskih časopisov meseca avgusta. Listi so poročali, da je šlo v tem primeru za tajno konvencijo in da se je sklenil dogovor glede sodelovanja angleške in francoske mornarice. Naravno je bilo, da so te vesti povzročile v Nemčiji, Italiji in v ameriških Zedinjenih državah veliko nezadovoljstvo. »Ko sem zamenil«, je nadaljeval Cushendun »zunanjega ministra Chamberlaina, sem smatral demantije za nepotrebne. Toda razburjenje je naraslo tako, da sem bil prisiljen v stvari nekaj storiti, in sem 20. avgusta natančno obrazložil vso zadevo in okolnosti ki so dovedle do tega dogovora. Angleška vlada je vedno bila za razorožitve in je smatrala, da je mogoče premostiti nasprotja s Francijo edinele potom direktnih pogajanj. Glavna pogreška v mišljenju gotovih krogov je bila, da mora vsak dogovor z drugim narodom vsebovati sovražnen čin proti tretji državi. Izvestni krogi so trdili, da je angleško-francoski pomorski dogovor naperjen proti Nemčiji, drugi spet, da proti Ameriki. Napadali so nas, da smo dovolili Franciji neomejeno število majhnih podmornic in majhnih križark in da smo s tem priznali Franciji, da lahko gradi vojne ladje po svoji volji. To ne odgovarja resnici, ker je bila Francija v tem pogledu popolnoma svobodna. Tako smo skušali s tem dogovorom doseči v vprašanju omejitve oboroževanja vsaj nekaj, kar je gotovo boljše kakor nič.

Cushendun je v nadaljevanju svojega govora energično oporekal trditvi, da bi efekt teh pogajanj pomenil nazadovanje vprašanja razorožitve. Anglija ni sklenila tega kompromisa s takimi nameni. Angleška vlada ni storila ničesar, kar bi motilo prisrčna

in prijateljska čustva napram francoski državi in je sklenila to pogodbo le z namenom, da pripomore razorožitveni misli do čim večjega uspeha. Glede vprašanja vojaških rezerv je izjavil lord Cushendun da to vprašanje ni še rešeno in da ni Anglija v tem vprašanju prevzela nikakih obveznosti, ker je smatrala, da je to stvar bodočnosti. Ako ni prišlo v vprašanje vojaških rezerv do sporazuma, to še ne pomenja nazadovanja razorožitve. »Skoda le«, je zaključil Cushendun, »da ni prišlo tudi v tem vprašanju do sporazuma, kar bi gotovo v veliki meri koristilo razorožitveni ideji. Ne smemo pa izgubiti poguma, marveč moramo skušati, da najdemo druga pota, da se približamo razorožitvenemu vprašanju splošnemu sporazumu.«

Horthyjev dar novinarjem

— Budimpešta, 8. nov. Državni upravitelj Horthy je podaril madžarski novinarji zvezi krasno vilo in 16 orolov zemlje. Vila je namenjena za okrevanje novinarjev in njihovih rodbin.

Zarote v Turčiji

— Carigrad, 8. nov. (be) V zvezi z zadnjo zaroto proti vladi je bilo aretiranih 20 oseb.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0.—22.845, Berlin 13.55—13.58 (13.565), Bruselj 0.—7.9122, Budimpešta 0.—9.9803, Curih 1094.1—1097.1 (1095.60), Dunaj 7.9959—8.0259 (8.0109), London 0.—276.13, Newyork (56.95), Pariz 0.—222.42, Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 297.10—299.10 (298.10).

Les: Tendence neizpremenjena. Zaključki: zaključkov.

Efekti: Celjska posojilnica 158—0, Ljubljanska kreditna 128, Praštediona 920, Kreditni zavod 175—0, Večve 110—0, Stavnica 56—0, Šešir 105—0, Kranjska industrijska 295—0, Ruše 260—280.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 801.09, Berlin 13.565, Milan 298.10, Dunaj 76.13, Pariz 222.42, Praga 168.77, Curih 1095.6.

Efekti: Vojna škoda 433—434.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.06, Berlin 123.80, Newyork 519.70 Pariz 20.29, Praga 15.395.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje.** Z redom Sv. Save III. stopnje je odlikovan vpokojeni tehnični svetnik in ustanovni član društva inženjerjev in arhitektov v Zagrebu Josip Fink.

— **Pred profesorskim kongresom.** Te dni se zbera na Sušaku profesorji srednjih in strokovnih šol, da se posvetujejo o raznih problemih srednješolske izobrazbe. Tudi na letošnjem kongresu bo najvažnejši problem zboljšanje gnotnega položaja profesorjev. Profesorji srednjih in strokovnih šol žive v zelo težkih gnotnih razmerah in morajo večino prostega časa porabiti v skrbeh za preživljanje svojih rodbin, namesto da bi svoje znanje izpolnjevali. Želeli bi bilo, da bi merodajni krogi upoštevali upravičene zahteve profesorjev in poskrbeli, da se njihov gnotni položaj čimprej zboljša, kar je v prvi vrsti v interesu naroda in države.

— **Prehrana siromašne šolske dece.** Ministrstvo narodnega zdravja je interveniralo pri prosvetnem ministrstvu, da bi vse šolske oblasti v državi skrbale za prehrano siromašne šolske dece. Uredba o fondu za zdravstveno zaščito šolske dece je stopila v veljavo in po njej morajo vse šolske oblasti, osobito v pasivnih krajih poskrbeti, da se s sodelovanjem humanih društev čimprej odpravi šolska kuhinja.

— **O izključitvi dijakov iz šol.** Prosvetno ministrstvo je odredilo, da se mora kazeti izključitve dijaka iz šole točniti tako, da se lahko dotični dijak takoj vpiše v drugi sorodni zavod celo v istem mestu. Ravnatelj dotičnega zavoda mora dijaka takoj sprejeti, ker bi odklonitev pomenila, da je kazni pooblaščen.

— **Iprememba učnega reda za drugi razred gimnazije.** Ker se v drugem razredu gimnazije poučuje zdaj tudi zgodovina starega veka po 2 uri na teden, je prosvetno ministrstvo odredilo, da se mora odslej poučevati zemljepis in naravoslovje samo dvakrat na teden, da ne bodo dijaki prebremenjeni.

— **Razpisana sodna služba.** Pri okrožnem sodišču v Mariboru se odda mesto višjega pisarniškega oficijala odnosno pisarniškega uradnika. Prošnje je treba vložiti do 25. tm.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 105 z dne 8. tm. objavlja zakon o konvenciji za zaščito industrijske svojine, podpisani v Haagu 6. novembra 1925, zakon o aranžmanu glede mednarodnega registriranja tvorniških in trgovinskih žigov, podpisani istega dne v Haagu, pravilnik k temu aranžmanu ter pravilnik trgovskega ministra glede izpremembe navedbe z dne 7. februarja 1921 o postopanju pri zaščiti predmetov industrijske svojine na podlagi mednarodnih pogodb.

— **Kako delajo naše komisije.** Ljubo Timičič, ki biva že več let v Smirni, priobčuje v zagrebških listih zanimivo pismo iz Male Azije, v katerem pripoveduje, da je prispele te dni v Smirno naša državna komisija za nakup tobaka. Nastanila se je seveda v najlepšem hotelu. Timičič se ji je ponudil kot posredovalec pri nakupu tobaka, ker dobro pozna razmere v Smirni in ker bi z neposrednim nakupom tobaka od producentov naša država prihranila polovico izdatkov. Za svojo uslugo je zahteval samo 1% provizije, toda komisija je njegovo ponudbo odbila, češ, da ona bolje pozna razmere v Smirni. Plačala je tobak po tržnih cenah in mastno provizijo je menda spravila v žep predsednik komisije Nuri Hadžić.

— **Natečaj za asistenta veterinarske fakultete.** Dekanat veterinarske fakultete v Zagrebu razpisuje natečaj za asistentsko mesto v anatomskem inštitutu. Prošnje je treba vložiti do 20. tm.

— **Občni zbor srbijanskih sodnikov.** V nedeljo se je vršil v Beogradu občni zbor združenja srbijanskih sodnikov, katerega se je udeležil tudi zastopnik združenja slovenskih sodnikov dr. Kravina. Navzroč je bil tudi zastopnik pravosodnega ministra dr. Danič, ki je izjavil, da se bliža unifikacija naše zakonodaje koncu. Govorilo se je med drugim o ustanovitvi združenja sodnikov v naši državi. Zakon o sodniški pomeni prvi korak k ustanovitvi združenja sodnikov.

— **Posojilo zagrebške oblasti.** Predsednik zagrebške oblasti skupščine je v torek poročal o posojilu, ki ga namerava zagrebška oblast z nekaterimi drugimi oblastmi najeti v inozemstvu. Posojilo bi znašalo 5 milijonov funtov in bi se porabilo za regulacijo rek, osušitev močvirij in za graditev obalnih poslopij. Posojilo bi bilo najeto tako, da bi ne bilo odvisno od valutnih izprememb niti od političnih razmer.

— **V naše državljanstvo so sprejeti dijaki iz Ljubljane.** Bojan Hrovatin, kmetski učitelj iz Škofje vas, Peter Mavri in kmetski učitelj iz Prekora Ivan Vidmar.

— **Vojni invalidi t. i. državni in vojaški vpokojenci vseh zvanj.** ki prejemajo invalidnino od delegacije ministrstva financ, ods. za voj. mirovine v Ljubljani, naj se nemudoma javijo osebo ali pismeno pri krajevnem odboru Udr. vojnih invalidov v Ljubljani, sv. Petra vojašnica, kjer dobe važne informacije. K pismeni prijavi 3 Din v znak za odgovor in stroške.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo vreme oblačno, deževno in megleno. Tudi barometer pada, da zboljšanja vremena še ni pričakovati. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večnoma tudi deževno vreme. Temperatura je padla, toda zjasniti se ne more, ker mora-

mo računati, da dobimo kmalu sneg. Najbrž se bo vreme kisalo, dokler ne zapade prvi sneg. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 756 mm, temperatura je znašala 7 stopinj.

— **V znamenju noža.** V Krtini pri Kamniku je včeraj popoldne med prepričnimi Hirsman z nožem sunil v desno nogo delavca Janeza Jasenca.

— **Pri slabem toku, slabem želodcu, leni prebavi, zaprtju, kožnih izpuščajih** odstrani uporaba grenčice »Franz Josef« vse slabe in strupene snovi, ki se nabirajo v telesu. Že stari mojstri zdravilne vede so pripoznali, da je grenčica »Franz Josef« izborna odvajalna sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

MUDr. France Virant

se je preselil v Tavčarjevo ulico 7, vhod Cigaletova ulica 1.
Ordinira od 12.—3. za notranje, kožne in spolne bolezni. Humoralna terapija celotnega organizma (s proteini in osmoterapijo).

Iz Ljubljane

— **Ij Nedeljski pouk ukinjen v Ljubljani.** Šolski odbor obrtnih nadaljevalnih šol je na svoji seji dne 5. t. m. sklenil, da se nedeljski pouk na vseh strokovnih obrt. nad. šolah v Ljubljani ukine ter se pouk vrši po želji ob delavnikih. Tako bodo končno tudi obrtni valenci in vajenke imeli nedeljo in praznike popolnoma svobodne.

— **Ij Državna izpraševalna komisija za osnovne in višje strokovne šole v Ljubljani.** Prosvetno ministrstvo je imenovalo v izpraševalno komisijo za osnovne in višje strokovne šole v Ljubljani za šolsko leto 1928/29 sledeče članove: predsednik ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Ljubljani Anton Dokler, podpredsednik ravnatelj državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani dr. Ivan Orel in profesor na moškem učiteljskem Ljudevit Vazzaz. Člani komisije za osnovne šole so: učitelj petja Emil Adamčič, učitelj telodvbo Ivan Baželj ter profesorji Josip Bačič, dr. Josip Demšar, Adolf Lapajne, Anton Lenarčič, Ferdinand Marolt, Ljudevit Mikar in dr. Josip Šmajdek, vsi na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani, dalje učitelj na vladni moški učiteljski Rado Grum, Andrej Sežun in Ernest Širca, profesorji Ciril Bernot, dr. Rudolf Koprivnik, dr. Maks Robič in dr. Gregor Žerjav ter učitelj glasbe Adolf Gröbming, vsi na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani. Za pomočnike šole: Ivan Dimnik, ravnatelj gluho-nemnice Franc Germ, mestni fizik dr. Marvici Rus in učiteljica na pomožni šoli Anica Lebar. Za gluho-nemce: ravnatelj gluho-nemnice Franc Germ, vseučiliška profesorja dr. Alfred Serko in dr. Franc Ramovž ter zdravnik dr. Pavel Krajec.

— **Ij Uspeh šteta posetnikov grobov ob letošnjih Vseh svetih ne dosega lanskega,** čemur sta pač bila dva vzroka: na eni strani skrajno slabo vreme, na drugi pa občutno padajoče blagostanje ljudstva. Društvo »Skrb za mladino« je nastavilo svoje nabiralce pred ljubljanskimi pokopališčema pri Sv. Križu in Sv. Kristofu, v okolici pa samo v Štepanji vasi; Vt se je letos opustiti zaradi navedenih vzrokov. Po cenitvi družbenih nabiralcev je šlo mimo njih, da počaste spomin svojih dragih pokojnikov, okoli 35.000 oseb; darovalcev, ki so se ob tej priliki blagohotno spomnili društva in njegovih človekoljubnih namenov, pi je bilo 22.298, ki se takole dele na posamezna pokopališča: Sv. Križ 17.919. Sv. Kristof 3873 in Štepanja vas 506. Dinarskega stotaka med darovi letos ni bilo niti enega in celo desetaki so bili precej redki. Da pokažemo, kako je treba ocenjevati danes blagostanje našega v boljših razmerah tako radodarnega občinstva, naj navedemo, kako se je darovalo. Nabiralniki pri Sv. Križu so dali: 46 komadov po 10 Din, 535 po 2. 1.329 po 1 Din, 3861 po 50 para, 1 po 25, 1 po 20, 11.112 po 10, 1031 po 5 para in 3 italijanske novce; skupaj 17.919 darovalcev 5952.70 Din Sv. Kristof: 20 po 10 Din, 220 po 2. 501 po Din, 912 po 50, 2016 po 10 in 202 po 5 para, 1 avstr. šiling, 1 krajcar; skupaj 3873 darovalcev 1062.70 Din. Štepanja vas: 36 po 2 Din, 101 po 1 Din, 156 po 50, 213 po 10 para; skupaj 272.30 Din. Društvo je potemtakem dobilo od 22.298 darovalcev 8027.30 Din, povprečno torej 36 para po darovalcu. Omotni uspehi te akcije potemtakem kažejo zaostaja za lanskim, kar pa nikakor ne daje družstvu povoda, da ne bi se kar najiskrenejše zahvaljevalo vsem darovalcem za njihovo naklonjenost in jih prosilo, da mu to naklonjenost ohranijo tudi v bodoče in

tako pripomorejo, da se čim prej zgradi društveni »Dečji dom« v Aleksandrovem na otoku Krku. — Da se čim prej doseže ta namen, priredi društvo »Skrb za mladino« skup s prosvetnim društvom »Soča« v soboto, 11. tm. v Mestnem domu »Martinov večer«, čigar čisti dohodek — ob prosti vstopnini — je ravno tako namenjen društvenim človekoljubnim smotrom.

— **Ij Splošni kurz češkega jezika** bo, kakor prejšnja leta, v št. Jakobski osnovni šoli. Kurz je pristopen vsakomur. Vpisovanje v tečaj bo v petek 9. t. m. od 18.—19. Poučeval bo profesor g. dr. Václav Burian. Pouk je brezplačen. Opozarjamo vse one, ki bi se radi naučili češčine, na to ugodno priliko. Znanje češkega jezika odpira pot v razumevanje vseh severnih slovanskih jezikov. Pouk se vrši pod okriljem Jugoslov. češkoslovaške Lige.

— **Ij Politično napredno in gospodarsko društvo za Šentpetrsko - kolodvorski okraj** priredi skupno z Vodmatskim društvom jutri 9. tm. ob 20. uri v gostilni g. Leop. Zupančiča na Ahacjevi cesti sestanek za svoje članke in po članih vpeljane somišljenike. Na sestanku poroča narodni poslanec za mesto Ljubljana g. dr. Kramer o politični situaciji. Zupan g. dr. Puc pa o delu občinskega sveta.

— **Ij Najnovejši solospjeve skladateljev St. Prochla, J. Pavčiča in R. Savina** pojne na ponedeljkovem koncertu pevskega društva Ljubljanski Zvon v Uniozu priljubljeni operni pevec g. Julij Betetto, ki bo prednesel tudi dva rokopsna solospjeva prerano umrlega slov. skladatelja dr. Josipa Pavca »Pomladna noč« in »V jutro«. Na klavirju ga spremlja g. operni kapelnik Anton Neffat. Društvena moški in mešani zbor pa zapojeja izbrane nove skladbe iz »Zborov« in izdaj Glasbene Matice. Vsem ljubiteljem glasbe poset koncerta toplo priporočamo. Vstopnice po 30, 25, 20, 15, 10, 7 in 5 Din so napredaj v Matični knjižarni. Preskrbite si jih pravočasno!

— **Ij Dem. akadem. klub »Jugoslavija«.** Občni zbor kluba se vrši danes ob 20. v Kazini (II. nadst.). Udeležba za vse člane strogo obvezna.

— **Ij Ljubitelje lepega petja** opozarjamo, da se za zanimivi koncert pevskega društva Ljubljanski Zvon, ki bo v ponedeljek zvečer ob osmih v Uniozu, prodajajo vstopnice v Matični knjižarni.

— **Ij Obrtniški Martinov večer.** Obrtniško društvo v Ljubljani priredi v soboto, 10. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne »Pri Novaku« na Rimski cesti svoj Martinov večer. Poskrbelo se bo za prvovrstno zabavo. Obrtniki, udeležite se te svoje prireditve. — Odbor.

— **Ij Sokol Šiška** priredi v soboto dne 10. t. m. v Sokolski dvorani restavracije »Gorenjski kolodvor« Martinov večer. Godba, igra društveni orkester, petje, 2 burki, »Kranjski ekspres in njegova kuharica« in »Lov na Martinovo gosť. Vstop prost. Začetek ob 8. uri zvečer 840-n

— **Ij Plesna vala Sokola Šiška,** se vrši v petek ob 8. uri zvečer, v soboto odpade.

— **Ij Okrožni agrarni urad** se je preselil na Turjaški trg št. 1. 841-n

— **Ij Razgrajal Pepl. Pepi** je doma iz trnovskega okraja. Sinoči je nekoliko pregloboko pogledal v kozareček in vino mu je stopilo v glavo. Pozno ponoči se je gugal pred barako moža s hrenovkami in kričal, kakor bi ga drli na meh. Privabil je stražnika izpred pošte, ki mu je skušal pomiriti. Pepi pa je še bolj vzklikal in drl se je: »Puklast hudič, boš me že pustil, da požrem hrenovke!« Stražnik se pa s tem predlogom nikakor ni strinjal in zato je Pepi zapisal: »Hrenovke« bo moral najbrž drago plačati.

— **Ij Poskušeni vlom.** Na lžanski cesti je poskušal svojo srečo sinoči neki nepridiprav. Hotel je vlomiti v lokal trgovca Josipa Rusa, zdi se pa, da so ga pregnali pasanti. Odšel je ne da bi kaj odnesel in razen polomljene ključavnice ni napravil nobene škode.

— **Ij Arretirana razgrajalca.** Policija je aretirala nekoga K-a in njegovoga vernega pajdaša C-a, ki sta sinoči razgrajala in kričala po mestu. Oba sta radi razgrajanja imela že večkrat opravka s policijo.

— **Ij Najdeno kolo.** Za poslopjem železniške ambulane na Celovski cesti je bilo najdeno možko kolo. Lastnik naj se javi na policijo.

Iz Celja

— **c Okradla mater in nato pobegnila od doma.** 13-letna Marija Haber iz Slovenjgradca je svoji materi vzela iz nezaklenjenega omara 11 bankovcev po 100 Din in se odpeljala 16. oktobra popoldne neznan kam. Deklica, učenka petega razreda osnovne šole v Slovenjgradcu, je že večkrat pobegnila od doma in se potikala po Celju. Mogoče se nahaja tudi sedaj v Celju ali v okolici. Marija je za svoja leta dobro razvita, črni lasi in oči, okroglega in rdečega obraza. Oblečena je v praznično obleko in je golotglava ali pa nosi voleno kapico.

— **c V znamenju zime.** Lepega plašča se je polakomila Franciška H. iz Zavadne. K njej je prinesla spraviti se precej nov ženski plašč Elvira Magdalenc, ki se je selila iz Gaberja v Štore. Z Franciško sta se poznali in ji je Elvira uredila novo stanovanje v Štoreh. Ko je prišla Elvira po plašč, že ni bilo v dotedanem stanovanju ne Franciške in ne njenih staršev, pa tudi v Štore ni prišla. Šele po dolgem času je doznala stanovanje Franciške. Ta je plašč ves čas nosila in je tudi na policiji trdila, da ji je Elvira plašč darovala.

»TAJNOSTI ORIENTA«

Nad vse srečen je bil ubogi čevljarček. Ali ko se je v sanjah odmaknil iz revščine tega sveta in pogledal v čarobni svet devete dežele. Pripravite se tudi Vi, čitatelji, na užitek, ki Vam ga nudí razkošno sultanovo carstvo z vsemi njegovimi nasladami!

Pride!

Pride!

Pride!

ELITNI KINO MATICA.

Strah Brazilije pod ključem

Razbojnik Xavier je dolgo strahoval prebivalstvo celih pokrajin Brazilije. — Na vesti ima nad 100 umorov.

Zloglasni razbojnik Olympio Riberio Xavier je zopet pod ključem. Mož ima na vesti nad 100 umorov. Pred 10 leti je Xavier širil strah in grozo v državah Minas in Geraes, pa tudi v manjših mestih in vaseh, kjer so ljudje drhteli pred njim. Njegova razbojniška karjera se je pričela l. 1918. Takrat je bil Xavier še hlapec pri bogatem posestniku Tristatu Albuquerqueu. V avgustu l. 1918. je napravil posestnik dalje potovanje in je poveril nadzorstvo nad farmo enemu svojih sorodnikov. Neke noči je Xavier gospodarjevega sorodnika umoril, izropal blagajno, zažgal hišo in pobegnil. Kmalu se je pojavil v severovzhodnem delu države. V kratkem je zaslovel kot eden najnevarnejših in najdrzejših razbojnikov. Nihče ni bil varen pred njim.

Neke noči je potkal neznanec na vrata farmarja Pimenta v Coromandel in ga prosil, naj mu dovoli prenočiti pri njem. Prebivalci Brazilije so večnoma gostoljubni in tako je tudi Pimenta sprejel popotnika pod streho. Ponoči je pa zaslišal sumljiv ropot v spalnici svojih hčerk. Vzel je luč in odšel v prvo nadstropje, kjer sta hčerki spali. Starejša je že umirala, druga je bila pa z zvezanimi rokami izročena na milost in nemilost nočnemu gostu. Se preden se je mogel Pimenta ganiti, mu je razbojnik pognal kroglo v prsa in mož se je zgrudil mrtev na tla. Nočni gost je bil Xavier.

Po tem zločinu je Xavier nekaj časa miroval. Toda kmalu je organiziral razbojniško tolpo in prijel večje ekspedicije v oddaljene kraje države. Medsebojni prepri, nalezljive bolezni in spopadi s policijo so pa kmalu uničili razbojniško tolpo. Xavier je ostal sam in

je z vso vsmo nadaljeval svoj posel. Iz Campa Bella, Sao Gottharda, Patro Sinita, Estrella do Suol in drugih držav so prihajale vesti o groznih umorih, ki so jih po pravici pripisovali Xavierju. Nevarnega razbojnika se je kmalu prišlo ime mož smrti. Ena njegovih žrtev je bil tudi duhovnik Francisco Goulart. V oktobru 1927 je prišel Xavier v župnišče in ustrelil sivolasega starčka od zadaj. Duhovnik je bil znan kot plemenit mož in velik dobrotnik siromašnih ljudi. Zato je ljudstvo še bolj sovražilo razbojnika.

Xavier je čutil da so mu postala v domačem kraju tla pod nogami vroča in zato je pobegnil v državo Sao Paulo. Tu ga je pregovorila skupina nasprotnikov bogatega farmarja polkovnika Salustina Cordeira, da bi proti bogati škodnici osvovljenega farmarja ubil. Xavier je pri belem dnevu napadel polkovnika in mu pognal tri krogle v prsa. Toda ta umor je postal zanj usoden. Beg se mu ni posrečil bil je aretiran in obsojen na 30 let težke ječe, kar pomeni največje kazen v omenjeni državi. Toda močnemu in drznemu razbojniku se je kmalu posrečilo napasti stražo in pobegniti iz ječe. Nekaj dni pozneje se je zopet pojavil v domačem kraju. Prestažno prebivalstvo je prosilo oblasti, naj končno drznega razbojnika ukroto.

Enajst častnikov pod vodstvom poročnika Marcelina je začelo bandita zasledovati. Našli so ga v nekem manjšem mestu, kjer je nagovarjal dva mladeniča, da bi se mu pridružila. Vse tri so aretirali. Xavier je flegmatično priznal svoje zločine in izjavil, da človeško življenje nima večje vrednosti, nego življenje mlade mačke.

Strašen zločin perversneža

V Budimpešti je bil te dni izvršen zločin, ki je razburil vse prebivalstvo. Na pokopališču so našli umorjeno 14letno Marijo Hirt. Nesrečno dekle je postalo žrtev perversneža. Morilec je svojo žrtev strahovito razmesaril. Razgrizel je nesrečnemu otroku ustnice in jih nato zopet sešil, prsa so bila strahovito razmesarjena in večkrat prebodena. Žrtev najbrž še ni bila mrtva in zato ji je betajalni morilec zamašil usta z robcem, da se je zadušila. Zdravnik dr. Bela Entz, ki je truplo obduciral, je izjavil, da še nikoli ni videl tako razmesarjenega trupa.

Kot morilca je policija prijela pokopališkega grobarja Wissmajerja, ki je zločin priznal. Zagovarjal se je, da ni vedel, kaj dela. Trdil je, da je ubijal podzavestno. Možu je nekoč padla med delom opeka na glavo in bil je slaboumen. Policija ga je izročila sodišču. Prebivalstvo je tako razjarjeno, da je hotele naskočiti zapore in linčati morilca.

Vojvoda poročen s služkinjo

V republikanski Nemčiji je zavladal zadnja leta nov duh. Stari in okosteni nazorji se umikajo modernim demokratičnim načelom. Razlika med stavovi in kastami je od dne do dne manjša. Letos je Nemčija v tem pogledu doživela dve senzaciji. Prva je bila poroka sestree nemškega cesarja princeze Schaumburg-Lippe z mladim ruskim emigrantom Zubkovom. Ni se pa še podelila ta senzacija, že poročajo nemški listi o novem senzacionalnem dogodku. Vojvoda Nikolaj Leuchtenburški se je te dni poročil s priprosto služkinjo. Srečna vojvodinja je mlada služkinja Ella Müllerjeva.

Poroča se je vršila v soboto dopoldne v cerkvi Sv. Anne v Monakovem. Za njo so vedeli oči ženinovi prijatelji, kajti vojvoda Leuchtenburški je bil tako previden, da ni pustil vesti o svoji poroki razboznati v svet. Zato razen prič in neznanega števila radovednežev ni bilo v cerkvi nikogar. Toda neki spretni reporter, katerega ni vabil nihče in ki se ga ni nihče nadejal, se je ceremoniji neopaženo pridružil. In zato so nemški listi te dni iznesli vse podrobnosti poročnih svečanosti in svatbe same. Nevesta je bila oblečena v belo svilen obleko brez vsakih okrasov in nepotrebnih navlake. Pred oltar je stopila v navadnih platnenih čevljih Na glavi je imela venec iz mirte, velik in krasen, s čipkami obrobjen pajčolan ji je segal skoro do gležnjev. V rokah je držala krasen šopek iz belega španskega bezga in belih nagelj. Novopečena vojvodinja je zelo simpatična, elegantne vitke postave, tipična blondinka z lepimi modrimi očmi. Po poroki sta se mlada zakonca odpeljal v skromno stanovanje, ki ga je najel vojvoda v Monakovem. Vojvoda Nikolaj Leuchtenburški, ki je star 32 let, je potomec ugledne plemiške rodbine in ima naslov cesarsko visočanstvo. Njegov oče je bil general-major ter pobornik zadnjega ruskega carja in je letos v Južni Franciji umrl.

Bil je potomec Jozefine Beauharnais, prve žene Napoleona Bonaparta, odnosno njen pravnik. Princ Nikolaj Leuchtenburški je glavni hiše Leuchtenberg. Solal se je v Petrogradu, kjer je posejal kadetnico, med svetovno vojno je bil pa ritmister gardnega kosaškega polka in sodeloval je tudi v generalnem štabu. Po boljševiškem prevratu je moral bežati iz Rusije. Bil je že oženjen, toda prva žena mu je umrla. Mož je znan kot dober glasbenik. Študiral je glasbo v Monakovem in se izobrazil za dirigenta. Nastopil je že večkrat javno in dosegel velik uspeh. Nevesta je bila popreje služkinja v nekem brivskem salonu in se je pisala Ella Müller. Vojvoda se je seznanil z njo pred dobrim letom, ko se je hodil brit v brivnico, kjer je bila Ella uslužbena.

Kronanje japonskega cesarja

V soboto 10. t. m. se bo vršilo v stari prestolici japonske vladarske rodbine Kioto svečano kronanje novega japonskega cesarja Hirohita. To bo že 124. vladar iz japonske vladarske rodbine, ki se pričena s cesarjem Jemmu Tenno, življenjem v 7. stoletju pred Kristusom. Sedanjji japonski vladar je zasedel prestol že pred dvema letoma. Kronanje se pa ni moglo vršiti, ker je trajalo do sedaj po stari tradiciji na Japonskem narodno žalovanje za pokojnim cesarjem. Znak vladarske moči na Japonskem ni krona, marveč zrcalo, meč in sveti draguli. To so darila, ki jih je dobil ustanovitelj japonske vladarske rodbine od boginje Solne. Kioto je že nad tisoč let stara prestolnica japonskih cesarjev. Kljub temu, da ima električno cestno železnico, je ohranila svoje prvotno lice.

Novi cesar se pripelje v svojo rezidenco z vlakom. Znake njegove moči ponese v cesarsko palačo pod baldahinom 22 mladeničev. Kočija, v kateri se odpelje cesar in cesarica s kolodvora, je vsa v zlatu in biserih. Kronanje samo se bo vršilo v slavnostni dvorani cesarske palače. Dostop bo imelo samo neznančno število dostojanstvenikov. Kronanja se udeležijo japonski princ, najodličnejši plemiči in zastopniki vlade, vsi v razkošnih starinskih oblačilih z dragocenimi starinskimi meči. Samo zastopniki tujih vlad bodo nekoliko motili to sliko tradicionalne japonske ceremonije. Odlična družba se zbere pred črno lakiranim, z zlatimi ornamentami okrašenim prestolom, na katerem bo sedel cesar. Za cesarico je pripravljen manjši prestol.

Po umivalni ceremoniji bo dano znamenje k formiranju svečane povorke. Cesar in cesarica stopita pod baldahin, cesar bo držal v roki leseno žezlo, cesarica pa pahlačo iz cedrovega lesa. Na dvorišču bodo čakali povorko zastopniki uradov, da pozdravijo vladarsko dvojico. V nedeljo bodo svečanosti zaključene. Cesar stopi v veliko banjo, oblečen v dragoceno obleko, ki izvira po stari legendi iz nebes. Poškropi si z vodo glavo, obleče belo obleko in se zahvali bogovom. Po tem odide v svoje sobane, kjer bo molil.

»TAJNOSTI ORIENTA«

Dežela čarobnih bajk in pravljic iz 1000 in ene noči. Pravljčni princ naš rojak Svetislav Petrovič. — Hčerka sultana Shariha Agnes Petersen. — Sultanova favoritinja prelepa Marcella Albani. Dvorni norec, astrologi, haremske lepote, maharadže.

Pride!

Pride!

Pride!

ELITNI KINO MATICA.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

— Kdo bo naju zdaj ščitil? Kdo bo osvetil nedolžnost? Beneški dož? Kaj ni on samo maska moči in slave? Tadeo? Mar ni pobegnil, da umre v tujini? Kateri vrag je pripravil najino pogubo, Ziana?

Zamislil se je in nadaljeval svoj samogovor: »Kar se mene tiče, sem svoje življenje že žrtvoval. Vse moje življenje je bilo posvečeno temu dekletu, njena radost je bila moja radost, njen smehljaj moj smehljaj. Skrbel sem za njeno vzgojo, bedeti sem moral nad mladim srcem in očarljivo lepoto. Ljubim sem Ziano kakor ljubim oče svoje hčerko. Ne, ona ne sme umreti. Hočem, moram poravnati svoj dolg, ki ga ima ona pri meni. Spi sladko, drago dete, Ottale bedi nad teboj.«

Starec je sedel na pručico in dočim je Ziana trdno spala, si je poklical v spomin po vrsti vse podrobnosti njene življenja. Pri obujanju spominov se mu je ziasnilo čelo. Zavedal se je, da ima čisto vest. Ottalovo življenje je bilo podobno mirnemu kraju, nad katerim se nikoli ni divjal vihar. Spominjal se ni nobenega dejanja nad katerim bi moral zardevati. Ottale je bil poosebljena poštenost, značajen, vester in plemenit mož, kakršnih so imeli Benetke malo.

— Zvezda siromakova, večni in sveti zakon, ti si me doslej vodil. Pokvarjenost beneških plemičev me je vzpodbujala k poštenosti, čim več sem imel opraviti z njihovo sramoto, tem plemenitejši sem bil. Edini bog me je videl in on edini naj me sodi. Zanašam se na njegovo previdnost. To nesrečno, neizkušeno dete ima itak svojega zaščitnika. Dož je njen zaščitnik. Zda se je približala ura, ob kateri je prihajal vsako noč maskiran k nama. Posejal me je, on, vladar, pravi gospodar moči. Čudovito mesto in nesrečni beneški vladar! O, še preveč čutim to, moje srce krvavi iz vseh ran, iz katerih mora krvaveti njegovo srce.

Zatopljen v težke misli, je žid kmalu povesil glavo pod vplivom neznozne sopare v ječi. Zaspal je ob vnožju Zianine postelje spanje pravičnega.

Ottale je spal, ko je Casanova še bedel. Podli, do mozga in kosti pokvarjeni Casanova je razmišljal o nečem, kar je bilo daleč od spanja. Mislil je na Zianino lepoto.

Vsa kri mu je šinila v glavo. Predstavljaj si je židovo hčerko, ločeno od njegove celice po tenki steni, otožno, zapuščenost, uničeno po njegovi krivdi, kajti on je bil tisti, ki jo je pregovoril, da je igrala. Casanova ni mogel krotiti svoje pohotnosti pri misli na ta prizor.

Videl jo je vso obupano in zamišljeno pri okencu ječe, kako lovi morski vetrič in drhti pri misli na pohotneža, ki ji položi roko na ramo. Zavedal se je, da je ravnal podlo in sramotno, ko je uničil nedolžno deklico, ko je spravil rožo Ghetta pod to proketo streho.

Naenkrat je zadržel, kakor da stoji pred njo. V duhu je kramljal z njo priljubljen in zaljubljen, kakor je znal samo Casanova kramljati z ženskami. Vrata ječe so se pred njim odpirala, konec je bil tarnanja in strahu pred smrtjo. Sedel je z židovo hčerko pod košatimi drevesom nekje na beneškem vrhu. Njegovo čelo je napolnilo rujno vino, njegovi lasje so vihrali v vetru. Zda ni več kramljal z Ziano, marveč s pohlevno, očarljivo kraljico.

Zgoče, blazne sanje, nesmiselne, krute sanje! Casanova se je zvijal v silnih mukah ljubezni, on, Casanova, ki se je tako dolgo igral z ljubeznijo. Bog se včasj maščuje in v otopelih srcih zaneti pravi plamen. Jetnik se sploh ni upiral mukam besneče strasti, trpel je pod težo hrepenenja.

— Da, — je zašepetal, — tu je okno, skozi katero sem pred desetimi leti tako drzno pobegnil. Toda takrat sem hrepenel samo po svobodi, zdaj bom pa nesrečen, ko zapustim ječo. Ta židovka je krasna. Ljubim jo, pobegniti moram z njo!

V duhu je že premagal vse ovire in videl je, kako se odpirajo pred njim bele stene ječnišnice. Bežal je z Ziano na Malto, v Smirno, v Carigrad. Bil je drzen zapeljivec, kateremu je bila prevara in zmagala delo ene ure. Jastreb, varen trgati mreže svoje kletke, je potreboval za to morda samo en dan ali eno noč. In že je z neverjetno brzino odnašal svoj plen.

Cagliostro je bil popolno nasprotje. Njemu se je zdelo ječa neka neobičajna omejitev njegovih pravic in njegove moči. Ni mogel opustiti Benetkam, da so ga zaprle pod svinčene strehe. Že njegovi pomisleki so morali Casanova prepričati, da ne vidi v njem iskrenega prijatelja. Odprl je usta, samo da bi ga čez nekaj časa prosil, naj mu da Boetijevo Uteho filozofije, čemur se je ta prokleti Benčan na ves glas krohotal.

— Čemu to, dragi moj? — je odgovoril. — Vi, ki se bahate, da obujate mrtve, zakaj ne pokličete Seneka, Harona in drugih filozofov? Lepo bi bilo videti njihove obraze jutri popoldne pri 37 stopinjah vročine v tem blorgu, kamor je naju posadil veliki svet. Verjemite mi, boljše bo misliti na hladno limonado, s katero bi se vsaj malo osvežila. Dobro bi bilo zmočiti si grlo s kako hladno pijačo.

Safiri gospodar, grof doktor Foenix je baš hotel odgovoriti na to, ko so se odprla vrata in na pragu se je pojavil Grimani.

Inkvizitor je bil v paradi, kakor da prihaja s plesa. In res je prihajal iz plesne dvorane, kajti v rokli je držal šopek,

ki ga je bil Casanova prinesel njegovi ženi markizi Grimanijevi.

— Obžalujem, gospoda, da vaju moram motiti v tako intimnem pogovoru. Če se ne motim, se dobro zabavata. To je tako duhovitima gospodoma lahko. Gospod Casanova de Seingalt, vaša neverjetna spretnost je splošno znana. Vi ste nekoč že pobegnili iz ječe pod svinčnimi strehami. Zato se je nam zdelo primerno preskrbeti vam stanovanje v vodnjaku.

Videč, da se Casanova preselilvi upira, je nadaljeval:

— Dovolite, gospod, to je samo za eno noč. Jutri bo vaša zadeva itak urejena. Kar se pa tiče vas, dragi Cagliostro, moram omeniti, da je vaša zadeva zelo resna. Dukati, zaplenjeni v zabojsku, ki ste ga imeli v čolnu na poti v Fuzino, so podobni dukatom, zaplenjenim v igralnici. Za to boste odgovarjali pred tričlanskim sodiščem.

Ko so prijatelja ločili, je privedel ječar moža srednje postave v običajni noči beneških arhivarjev. Mož je bil ves prestrašen in kar tresel se je od groze.

— Poznate tegale gospoda? — je vprašal Grimani Cagliostro.

— Ne, še nikoli ga nisem videl. Toda sodeč po obleki, ki jo krasje sledovi črnila, po krivih prstih in po koščenih postavbi bi dejal, da je notar. Gospod Grimani, kako morete posaditi tako odličnega moža v ječo, kjer sedi taka propalica, kakor sem jaz.

Novemu jetniku se ni zdelo vredno odgovarjati na grofovo zbadljivko. Mirno je sedel na drugi konec celice, kakor človek, ki je že od mladih nog vajen spoštovati zakone.

Vrata so se zaprla in Grimani se je ironično nasmešnil jetniku. Potem je odredil, da morajo stati pred vrati trije stražniki, kar v Benetkah ni bilo običajno.

Jetnika sta nekaj časa molčala, kakor je običajno med neznanici, ki si ne upajo.

Slednjič je potegnil notar iz žepa skrbno zloženo in zapečateno pismo. Stopil je k luči, prižgal svečo in prečital: »Izročiti po moji smrti grofici d' Azola.«

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Kako volijo Američani prezidenta

Tudi v Ameriki so volitve samo komedija. Opozicija pomeni potrato sil in denarja. — Presenetljiva Hooverjeva zmagala.

Glasovanje samo se vrši po zakonu dotičnih držav. Običajno se zahteva enoletno bivanje v državi šest mesecev v župi in 30 dni v volilnem okraju. V 15 državah se zahteva dokaz, da ima volilec neoporečno preteklost, da je plačal davke šest mesecev pred volitvami itd. Samo v eni državi in sicer v Indiani ni zakona o obveznem vpisu v volilni imenik. Vse druge države pa vodijo volilne imenike in jih vsako leto dvakrat popravljajo. V nekaterih državah je dovoljeno poslati izpopolnjeno glasovnico po pošti. Ta zakon je bil prvotno sprejet v prid volilne pravice ameriških vojakov na evropskih tleh zdej je pa opaziti tendenco, da se razširi tudi na vse one, ki so med volitvami na potovanju.

Ameriški državljani voli prav za prav samo elektorje, čijih imena so navedena na glasovalnici dotične stranke pod imenom kandidata za predsedniško mesto in sicer v polnem številu. Elektorji ne smejo imeti nobenih drugih vladnih funkcij in njihovo število je enako številu poslancev dotične države plus senatorjev. Ameriška ustava je hotela prvotno zbrati na ta način cvet prebivalstva, ki bi potem neodvisno volil prezidenta. Toda ta nestranski namen ustave je anulirala poznejša praksa političnih strank, ki pošljejo elektorje s točnimi navodili in ki bi se ne upali glasovati za kandidata druge stranke. S tem je postalo njihovo glasovanje samo komedija, čije izid je znan že tri mesece pred glasovanjem elektorjev. Prezidentske volitve se vrše v novembru, glasovanje elektorjev pa v januarju.

Stranka ki je pri splošnih predsedniških volitvah v tej ali oni državi zmagala, dobi vse elektorske glasove, odpadajoče na dotično državo, pa naj je njena večina še tako neznatna. Iz tega je razvidno, da volitev prezidenta Združenih držav ni izraz absolutne narodne večine in da ne izraža pravega razpoloženja večina prebivalstva. Nasprotno, več prezidentov je bilo faktično izvoljenih z manjšino narodnih glasov. Zato osredotočita politični stranki vso silo volilne kampanje na državo, kjer je razmerje moči med obema strankama približno enako in kjer se da z neznatnim številom volilcev pridobiti celo državo. V solidni demokratični ali republikanski državi pomeni opozicija večino samo izgubo sil in denarja. Elektorji imajo v teoriji sicer proste roke, v praksi pa morajo oddati svoje glasove vedno za onega kandidata, na čigar listi so bili izvoljeni. Glasovi vsake države pripadajo onemu kandidatu, ki je v dotični državi zmagal. Država Newyork postavi na pr. 45 elektorjev in volitev izide bodisi 45 republikancev ali 45 de-

mokratov, kakor je pač izid glasovanja. Manjšina izgubi vsako zastopstvo. Letos je bilo izvoljenih 531 elektorjev in za zmago bi zadostovalo 266 glasov. Hoover jih je pa dobil 467.

Glavna razlika med najmočnejšima ameriškim strankama je bila prejšnja čase v tem, da so demokrati zahtevali carinsko reformo v prid konzumentov, dočim so republikanci zagovarjali zaščitne carine za domačo industrijo. Zda, ko so Združene države na mednarodnem trgu upnik, je stopilo vprašanje carinske politike v ozadje. Pač pa igra važno vlogo še vedno agrarni problem, ki dela republikanski stranki hude glavice. Demokrati so opustili svoj odpor proti producentom in so si skušali v zadnjem hipu pridobiti naklonjenost industrije. Smith je poveril organizacijo svoje kampanje predsedniku trsta »General Motors« in mnogi industrialci so agitali zanj.

Evropo je presenetilo stališče obeh glavnih ameriških strank napram prohibiciji. Obe sta namreč imeli prohibicijo na svojem ščitju. Že pred uvedbo prohibicije sta se namreč izjavili dve tretjini ameriškega prebivalstva za njo, kandidat demokratske stranke je bil sicer označen kot »mokri«, vendar pa stranka ni mogla nastopiti proti prohibiciji, če je hotela obdržati svoje »suhe« volilce. Šlo je zato, da ostane volk sit in koza cela. Prohibicija igra v Ameriki slično vlogo, kakršno igra v Rusiji komunizem. Demokratska stranka je imela od 1860. samo štirikrat svojega prezidenta in sicer Clevelanda (1884. in 1892.) in Wilsona (1912. in 1916.). Od 531 elektorskih glasov, od katerih mora dobiti kandidat 266, da ne pripade njegova volitev parlamentu, je dobil leta 1924. Coolidge kot republikanec 382 glasov, Davis kot demokrat 136. La Follette kot neodvisni pa 13. Leta 1920. je dobil Harding kot republikanec 404 glasove, Cox kot demokrat pa 125. V sedanjem ameriškem parlamentu je 237 republikancev, 195 demokratov in 3 neodvisni, v senatu pa 48 republikancev, 47 demokratov in 1 neodvisni član. Med guvernerji poedinih držav je 26 republikancev in 22 demokratov.

Tudi izgovor.

Profesor: Vaša naloga je polna pravičnih napak. Kako to, da ne znate pravilno pisati?

— Oprostite, gospod profesor, prsti so mi prezebli.

KDOR OGLASUJE, TA NAPRENUJE!

Martinov večer

bo v soboto. Vabi Vas na domačo zabavo gostilna pri »Dalmatincu« na Izanski cesti. 2146

Šivilja

dobro izurjena za obleke in perilo, išče službo v damskem salonu event. gre v trgovino. Ponudbe na upravo tega lista pod »Šivilja 2145«.

Gospode ali dijakke

sprejem na stanovanje z vso oskrbo. Ponudbe na upravo tega lista pod »Dobra hrana 2123«.

Lovske puške

Flabert puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribičkih potrebščin ter umetnični ogenj.

F. K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Kongresni trg 9, poslojše Kino Matica.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugo Huber, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25. 89/7

Bukova drva

vt. ko množino, ponudite z navedbo cene družbi Lirija, Ljubljana, Višnarjeva cesta, za glavnim kolodrom. 2126

Sostanovalca

sprejem k boljšemu gospodu, soba zračna in sveža. Ponudbe na upravo tega lista pod »Sostanovalec 2143«.

Srečke obnovite do 10. t. m.

Se je dobro v spominu primer, ki se je pripetil našemu igralcu v prejšnjem kolu. Obnovil je srečko v treh razredih, na kar je igranje opustil. V petem razredu pa je bila potem njegova srečka izžrebana in je zadela dobiček 100.000 Din. Torej pozor!

Kdor ne ve, da li je rojen pod srečno zvezdo, naj poizkusi igrati v milionskem razredu. Nekaj srečk je še na razpolago, ki bodo pa kaj hitro zasežene. **ZADRUŽNA HRANILNICA r. z. z. J. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19**

Mag. štev. 33.483/28, ref. V.

RAZGLAS.

Radi oddaje dimnikarskih del v vseh mestnih in v mestni oskrbi stojičih poslopij za leta 1929, 1930 in 1931 vršila se bo pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega gospodarskega urada dne 20. novembra 1928 ob 10. uri dopoldne **javna ofertalna razprava.**

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni med običajnimi uradnimi urami pri navedenem uradu vsakemu zainteresentu na vpogled.

Ponudbe, v katere je vstaviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopjih, izročiti je do označenega termina zapečatene in opremljene s 5% vadiem mestnemu gospodarskemu uradu.

Izrečno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale razpisanim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno vložene, ne bo oziralo. Mestna občina si tudi pridržuje pravico oddati razpisana dela po lastnem preudarku drugemu nego najnižjemu ponudniku.

MESTNI MAGISTRAT V LJUBLJANI,
dne 2. novembra 1928.

Posojilnica v Logatcu

r. z. z. o. p.

vabi k

izrednemu občnemu zboru

dne 17. nov. 1928. ob 16. uri
v posojilnično pisarno v Dol. Logatcu

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.
2142

Ravnateljstvo.

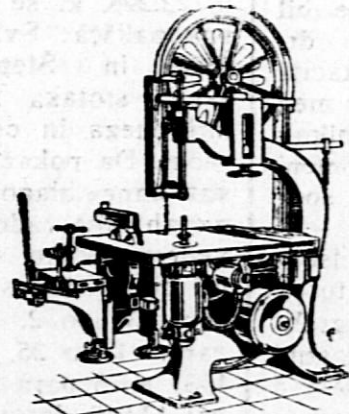
Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik:

Peter Angelo, Ljubljana

Gledališka ulica, 4/1.

Specijaliteta: mizarški in kolarski stroji posamezni in v vsaki kombinaciji z vdelanimi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage
Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrste kredite, eskontira menice, inka. Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na drobno pod zelo ugodnimi pogoji.